

Etika v kvalitativním výzkumu

Eva M. Hejzlarová, KVSP, ISS, FSV UK
Kvalitativní výzkum (JSB514 a JSB575)
18. 3. 2020 (webinář)

1

- **Etika** (z řeckého ethos – mrav), nebo též teorie morálky je filozofická disciplína, která se zabývá zkoumáním mravní dimenze skutečnosti.
- Etické aspekty výzkumu se řeší zejména ve výzkumu zahrnujícím živé bytosti

2

Etika jako horizontální téma

- Důležité pro všechny fáze výzkumu
 - Zadavatel výzkumu
 - Cíl výzkumu
 - Metody sběru dat – bezpečí účastníků/ic výzkumu
 - Interpretace dat
 - Publikace
- Výzkumný tým

3

Etika ve společenskovědním výzkumu obecně

- Svoboda výzkumu a odpovědnost
- Respektování názorové plurality a tolerance
- Respektování lidské důstojnosti a autonomie při výzkumu
- Transparentnost
- Solidarita a spolupráce ve výzkumu
- Prospěšnost a nepoškozování, každé riziko výzkumu musí být vyváženo přínosem
- Těsně provázáno s tématem kvality výzkumu

4

Etika ve výzkumu ve vztahu k „respondentům/kám“

- Důvěrnost (anonymizace)
- Poučení/informovaný souhlas
- Zpřístupnění práce účastníkům/ic výzkumu
- U „zranitelných“ skupin (vulnerable) jde také o zajištění toho, že se jejich stav výzkumem nezhorší

5

Historie přemýšlení o etice ve výzkumu

- Viz handout:
- Zdroj: <https://psychologie.cz/serialy/experimenty-na-hranici-etiky/>

(možné podněty ke zpracování konspektu:
- stručné shrnutí jednotlivých eticky sporných kauz a odpověď na otázku, v jakých dimenzích byly za eticky sporné považovány)

6

Handout „Jana“

7

Důležité dokumenty a instituce

- Etický rámec výzkumu formulovaný MŠMT (<http://www.msmt.cz/file/35780>)
- Etický kodex Univerzity Karlovy (<https://cuni.cz/UK-5317.htm>)
- Na FSV
 - Komise pro etiku ve výzkumu (<https://fsv.cuni.cz/fakulta/organy-fakulty/komise-pro-etiku-ve-vyzkumu>)
 - Disciplinární komise (<https://fsv.cuni.cz/fakulta/organy-fakulty/disciplinari-komise>)

(možné podněty ke zpracování konceptu:

- jaké jsou hlavní myšlenky výše zmíněných dokumentů?
- v čem se tyto komise od sebe liší?)

8

Co dál?

- Domácí úkoly nahrané v moodlu
- Domácí úkol navíc do pátku
- Konspekty

9